

Innledning

Temaet for mitt feltarbeid var forholdet mellom lokale barn og barn av migranter i Xinan, en landsby som tilhører Xiamen, en storby på sørøst-kysten av Kina. Med lokale mener jeg de som har husholdsregistrering (se bakgrunns-avsnitt) i landsbyen, mens migranter har slik registrering et annet sted. I landsbyen bor det 7000 lokale og ca 20 000 migranter¹ og jeg fikk raskt en forståelse av at forholdet mellom migranter og lokale i stor grad var konfliktfylt, da mange migranter, både barn og voksne, fortalte om diskriminering og vold fra de lokale. To spørsmål jeg ønsket å få svar på var: hvorfor er noen lokale så aggressive mot migrantene og hvordan takler migrantene det i forhold til sine barn?

Feltarbeidet ble utført i løpet av 6 måneder, fra januar til juli 2004. Gjennom kontakter på universitetet i Xiamen ble jeg introdusert til landsbyen² Xinan som hører til Xiamen. Jeg tilbragte nesten 5 måneder i denne landsbyen, og i 4 av disse månedene bodde jeg i landsbyen.

Bakgrunn

Kina:

Reformer og økende økonomiske ulikheter har ført til intern migrasjon i stor skala siden midten av 80-tallet. Anslag over det totale antallet migranter varierer fra 40 til 100 millioner (Davin, 1999, Stockman, 2000). Husholdsregistreringssystemet *hukou* ble introdusert i Kina i 1958 (Potter & Potter, 1990). Dette systemet begrenser tilgang til velferdstjenester og sosiale rettigheter, for eksempel til grunnleggende utdanning, til de som har *hukou*-registrering der de bor. De aller fleste migrantarbeidere har slik registrering der de kommer fra og ikke på stedet de har flyttet til, og barna deres har dermed ikke rett til grunnleggende utdanning der de bor (Dutton, 1998, *Human Rights in China*, 2002). Dette systemet er bakgrunnen for etableringen av egne skoler for migranter (*mingong zidi xuexiao, minban xuexiao*).

Xiamen:

Xiamen er en av Kinas spesielle økonomiske soner, med spesielt gunstige betingelser for bedrifter som etablerer seg der. Den økonomiske veksten er derfor stor og dermed trekkes mange migranter dit i håp om et bedre liv enn hjemme. I følge den femte folketellingen bodde det i 2000 1,3 millioner lokale og 740 000 migranter i Xiamen (*di wu ci quanguo renkou pucha*). Det er sannsynlig at det reelle antallet migranter er betydelig høyere da svært mange ikke registrerer seg.

¹ Det er av flere årsaker vanskelig å få nøyaktige tall på migrantene. Det er ikke alle som er registrert, og de tallene jeg fikk oppgitt, 39 000, var for hele det industrialiserte området som består av to andre landsbyer i tillegg til Xinan.

² Xinan blir kalt "landsby", *nongcun*, på kinesisk og jeg refererer derfor til den som dette. Etter industrialiseringen vil imidlertid kanskje "forstad" gi riktigere assosiasjoner i Norge, det er for eksempel få som driver med jordbruk i landsbyen.

Sentrum av Xiamen ligger på en øy, men også områder på fastlandet rundt, deriblant Xinan, hører til byen. Når jeg referer til øya eller byen mener jeg dette bysenteret, i motsetning til fastlandet. Dataene fra øya er svært forskjellig fra resultatene fra Xinan. Der et absolutt flertall av migrantene i byen fortalte at forholdet mellom migranter og lokale var godt og at de lokale ikke så ned på migranter, var det motsatte tilfellet i Xinan, der jeg nesten alltid fikk høre om diskriminering og brutalitet.

Xinan:

Xinan er en landsby og en forstad til Xiamen. Fram til 1992 levde praktisk talt alle de 7000 innbyggerne av å dyrke jorden. Da ble det meste av jorden tatt av myndighetene for å bygge fabrikker. Kompensasjonen de fikk skulle vare i 3 år, og etter at de tre årene var gått skulle de igjen få penger. Dette skjedde aldri, og er kilde til stor skuffelse og bitterhet blant mange av landsbyboerne over myndighetenes håndtering av endringene i landsbyen.

I 2003 var det 157 fabrikker og ca 20 000 migrantarbeidere i landsbyen. Arbeiderne på fabrikkene er nesten utelukkende migranter, fordi fabrikkene synes de er lettere å administrere (*hao guanli*) enn de lokale. De lokale livnærer seg for en stor del av å leie ut rom til migrantarbeiderne i hus de har bygget. I følge Liu Zhaohui, doktor i antropologi med feltarbeid fra Xinan, er 99% av de lokale uten arbeid. Blant de som ikke har bygget hus, eller på andre måter har klart å investere pengene slik at de gir en avkastning det er mulig å leve av, er det en stor del som har økonomiske vanskeligheter; de har ikke lenger jord å dyrke og fabrikkene vil ikke ansette dem.

Metode

Svakheter og avvik fra den opprinnelige planen

Min største svakhet under feltarbeidet var at jeg ikke forstod den lokale dialekten, *minnan hua*. Dermed hadde jeg ingen mulighet til å forstå hva de lokale snakket om, med mindre de ville at jeg skulle skjønne det. Jeg hadde studert mandarin i 3 år før jeg dro og behersker språket godt nok til å kommunisere med folk, men det var likevel en utfordring å gjøre all datainnsamling på mandarin. Det hendte ofte at det var enkeltord jeg ikke forstod, hvilket sannsynligvis innebærer at jeg har gått glipp av nyanser.

Som lærer ved en skole for barn av migranter var det relativt enkelt å komme i kontakt med migrantene. Kontakt med foreldre ble i stor grad etablert når de kom innom skolen og når vi dro på hjembesøk til elevene. Spørsmålene jeg stilte dem syntes generelt å være temaer av stor interesse for dem, og det var ikke vanskelig å få dem til å snakke om hva de syntes om livet på sitt nye hjemsted og om deres forhold til de lokale. De aller fleste fortalte ivrig om de "barbariske" og

"tyranniske" lokale, og de voksne i tillegg om hvordan de var redd for at barna deres skulle bli slått av de lokale barna.

Mitt fokus var hvordan migrantbarna opplevde sin tilværelse på sitt nye hjemsted, men jeg ønsket også å forstå de lokales side av saken, for å få et mer fullstendig bilde av konflikten. Jeg bodde hos en lokal familie, og dette var en viktig kilde til lokale informanter. Mitt feltarbeid ble likevel preget av at jeg hadde større tilgang på informanter som var migranter, og at de lokale jeg ble kjent med var betraktelig mindre villige til å snakke om temaer som var relevante for mine studier. Når jeg spurte dem om forholdet mellom lokale og migranter, og hva slags innflytelse de syntes migrantene hadde på livet i landsbyen, fikk jeg veldig ofte til svar at de ikke snakket godt nok mandarin til å fortelle om det, eller at de ikke visste noe om det.

Slik jeg ser det kan det være flere mulige årsaker til dette. En forklaring kan være at spørsmålene mine var uinteressante for dem, eller stilt på feil måte. I den grad mine spørsmål om migrantene var uinteressante, kan det både skyldes at de ikke syntes de hadde noe med dem å gjøre eller at de ikke ønsket å forholde seg til det. Det er også mulig at min rolle i landsbyen, som frivillig lærer på skolen for migrantbarn, og en som ofte var sammen med migrantene, ofte spiste på restaurantene deres o.s.v., gjorde de lokale mer skeptiske til å snakke med meg om mine temaer.

Et vendepunkt og formativ hendelse i denne sammenheng var da grønnsaksmarkedet, der de aller fleste selgerne var lokale, ble revet. Jeg var tilstede og observerte første gang politiet rev bodene og forsøkte å få selgerene til å flytte til den nye markedsplassen, og da de etterpå flere ganger gjentok denne operasjonen fordi selgerne kom tilbake. Fram til da hadde jeg i svært stor grad fått høre positive synspunkter om utviklingen, men under disse episodene var selgerne åpenlyst sinte og frustrerte og fortalte mye om sine skuffelser over endringene i landsbyen. Et eksempel er "De tok fra oss jorda for å bygge fabrikk og nå vil fabrikkene bare ha migranter. Vi sulter i hjel". Slike beretninger skilte seg fra det jeg hadde hørt fra andre lokale, som hovedsakelig var venner og bekjente av familien jeg bodde hos, og som alle var relativt velstående. Jeg skjønnte at de informantene jeg hadde hatt fram til da muligens ikke var representative for hele gruppen av lokale. Dette ga meg ideen om at de lokale i stor grad er delt i to når det gjelder holdninger til utviklingen. Kanskje er det ikke så langt fra sannheten at de som har fått det materielt bedre i overveiende grad er positive til endringene, mens de som har det likt som før, eller vanskeligere, er misfornøyde.

Før jeg kom til Xinan forventet jeg at det faktisk at jeg er en ung jente i stor grad ville prege utvalget av informanter. Det gjorde det til en viss grad, det var blant annet mye lettere å få nære venninner, og det hendte det ble snakk om meg og mine mannlige venner. Det var imidlertid et mye mindre problem enn jeg hadde ventet. I situasjoner som var preget av profesjonalitet, for eksempel når jeg som lærer dro på familiebesøk, opplevde jeg ikke at kjønn spilte noen stor rolle for hva slags data jeg fikk, det var like lett eller vanskelig å snakke med menn og kvinner.

Arenaer for samhandling:

Når det gjelder forholdet mellom de lokale barna og migrantbarna er en svakhet ved feltarbeidet mitt at jeg har lite observasjonsdata om samhandling mellom de to gruppene. I følge mange av migrantbarna hadde de ikke kontakt med de lokale i det hele tatt, og det som fantes av kontakt var det svært vanskelig å få observert. Dermed er jeg i stor grad nødt til å basere meg på verbale data når det gjelder samhandling mellom de to gruppene av barn.

Når det gjelder samhandling mellom medlemmer av de to gruppene av voksne var det ikke uproblematisk å vite med sikkerhet hvem som tilhørte hvilken gruppe. Før jeg hørte hvilken dialekt de snakket var det umulig å vite hvor de var fra, og selv da var det mulig å si med sikkerhet hvilken gruppe de tilhørte kun hvis de snakket den lokale dialekten; snakket de mandarin var det umulig å vite. Dermed måtte jeg finne arenaer for samhandling der jeg kunne vite hvilken gruppe folk tilhørte.

En slik arena var grønnsaksmarkedet. De aller fleste som solgte grønnsaker var lokale, og ved å høre om de snakket den lokale dialekten eller mandarin med kundene og observere ulikheter i samhandlingsmønstre fikk jeg data som kan si noe om forholdet mellom de to gruppene. Samtaler på mandarin, d.v.s. når kundene var migranter, var:

preget av likegyldig, forretningsmessig tone. Selgeren ser ofte ikke på kunden engang. Det er også ofte diskusjoner, opp mot krangling, om prisen; om den er regnet riktig ut, om selgeren har gitt nok av varen, om det virkelig er så mange jin som det skal være, ”er det ikke bare 8 liang og ikke et helt jin? ”du hørte feil, jeg sa at ett jin koster...” ”nei, jeg har ikke fått penger...”, ”vil du prøve deg som selger, kanskje?”

når handelen ble utført på den lokale dialekten derimot,

er det latter, skravling, vennskapelig, hengivent, naboboden hiver seg med i samtalen. Selgeren hjelper til med å plukke ut de beste varene. Alternativt er selgeren en lytter, til hva som åpenbart er fortrolige/viktige ting, og stor forståelse utvises.

(Utdrag fra feltnotater)

På et sted i landsbyen lå det 6 restauranter på rad. Fem av restauranter var drevet av migranter og én var drevet av en lokal familie, og dette ga meg også mulighet til å studere samhandling mellom medlemmer av de to gruppene, ved siden av å telle kunder på de ulike restaurantene.

Intervjuer:

Mine intervjuer var for det meste uformelle, halvstrukturerte, i form av samtaler. Jeg fant det

vanskelig å notere under samtalene fordi folk ofte straks ble mer reserverte. Jeg så meg dermed nødt til å vente med å notere til etter at samtalen var avsluttet, og det ble for det meste gjort i løpet av et par timer etter samtalen.

Jeg ønsket å gjøre noen sammenligninger mellom Xinan og bysentrumet i Xiamen, men hadde få kontakter inne i byen. For å komme i kontakt med migranter som bodde i byen tok jeg jevnlig drosjeturer på 20-40 minutter. De aller fleste sjåførene var migranter, og dette ga meg mulighet til å stille noen av de samme spørsmålene til migranter bosatt i byen som jeg spurte migrantene i landsbyen. En åpenbar svakhet ved materialet fra byen er at jeg nesten utelukkende har snakket med en gruppe av migranter, som selvsagt ikke nødvendigvis er representative for alle andre yrkesgrupper. Det er svært sannsynlig at fabrikkarbeidere, bygningsarbeidere og andre grupper i andre livssituasjoner, for eksempel de som ikke har klart å finne seg jobb, ville gitt meg historier som i stor grad avviker fra de jeg fikk fra kun drosjesjåfører. Slike kontekstløse samtaler er heller ikke direkte sammenlignbare med materialet jeg fikk ved å bo i Xinan i flere måneder.

Children's Apperception Test – CAT:

CAT er en psykologisk test, en variasjon av TAT (Thematic Apperception Test) som er spesielt utviklet for barn. Ved å vise barnet bilder av dyr i ulike situasjoner og få barnet til å fortelle og assosiere fritt rundt bildet, er målet å få tilgang til temaer og tanker hos barnet som man ikke ville fått ved direkte spørsmål. Etter min oppfatning er en av de største fordelene ved å bruke CAT, framfor vanlige spørsmål, at jeg som antropolog i mindre grad påvirker hvilke temaer som kommer opp, og at det i større grad er temaer som er viktige for barna som tas opp. Det er også mulig å få svar på spørsmål man ennå ikke kjenner til, og som deretter skaper nye spørsmål.

Et eksempel er at svært mange av barna beskrev barn som gjerne ville gå ut og leke, eller var nysgjerrige på verden utenfor hjemmet, men ikke fikk lov til å gå ut av foreldrene. Dette bidro til mitt valg av foreldres rolle i barnas tilpasning som et av hovedtemaene for feltarbeidet.

Scheper-Hughes sier i sin vurdering av denne typen tester at de er relativt fri for kulturelt bias (2001), men bruken av psykologiske tester i felten har blitt kritisert (se for eksempel Hollan and Wellenkamp, 1994, Lonner, 1990). En stadig tilbakevendende kritikk påpeker den åpenbare svakheten ved tester laget av europeiske og amerikanske forskere når det gjelder testenes brukbarhet i andre deler av verden, og tvil om hvorvidt svarene ville ha de samme implikasjonene i andre kulturer.

Denne kritikken rammer først og fremst de som bruker slike tester i diagnostiske øyemed, men jeg anser den også for å være relevant for mine studier. Jeg håper imidlertid at resultatene fra disse testene, sammen med annet materiale, kan bidra til større bredde i min analyse. Målet med å bruke CAT var å forsøke å triangulere metoder for å “broaden, thicken and deepen the interpretative base” for mine analyser (Denzin, 1989, s. 247).

Da jeg valgte ut barn til å gjennomføre testen ønsket jeg å få et mest mulig representativt utvalg, men jeg kjente ikke alle elevene godt nok til å få til dette. I et forsøk på å få med elever med noe ulik bakgrunn valgte jeg ut både noen som ble plukket ut av skolen til å være med på opptredener og noen som ikke ble det, noen som gjorde det bra i engelsktimene og noen som gjorde det dårlig, samt noen som alltid hadde skitne klær og noen som vanligvis hadde rene klær.

Stiler:

For å få en bredere forståelse av barnas forhold til eget hjemsted og til sitt nye miljø, fikk jeg elevene i 6. klasse til å skrive to stiler med kort tidsmessig mellomrom; "Xinan" og "Mitt hjemsted". Umiddelbart ser det ut til å være store forskjeller mellom tonene i de to temaene; mens "Xinan"- stilene stort sett er korte, negative og skildrer mistrivsel, er "Mitt hjemsted" skrevet i overveiende positive ordelag og de er lenger. Nærmere analyse av stilene vil gi et mer nyansert bilde.

Jeg innser at min rolle som lærer kan ha påvirket stilene. Forholdet mellom lærer og elev i Kina er i større grad enn i Norge preget av respekt og statusforskjell, og i mindre grad fortrolighet, og det er mulig jeg ville oppnådd en større grad av fortrolighet i mine forhold til barna hvis jeg ikke hadde undervist på skolen. Imidlertid opplevde jeg at flere av barna var svært tillitsfulle mot meg. Blant annet fikk jeg høre negative ting om de andre lærerne, hvilket jeg tok som et tegn på at jeg hadde en litt annen rolle enn de andre lærerne, og at de oppfattet meg som litt "utenfor" lærerkollegiet. Jeg ser likevel ikke bort fra at elevene kan ha skrevet stilene slik de trodde jeg ønsket. En annen faktor er at det i stiler, i større grad enn i samtaler, er mulig å drive inntrykkskontroll, elevene hadde full kontroll over hva slags informasjon jeg fikk, og jeg har for eksempel ikke mulighet til å sammenligne det som blir sagt med ansiktsuttrykk eller kroppsspråk. Det blir dermed viktig å sammenligne innholdet i stilene med andre data.

Kvantifisering

Mat er kulturelt veldig viktig og ilegges mye mening i Kina (se for eksempel Jun, 2000). En viktig indikator for integrering og kulturell variasjon kan derfor være å se på matvaner. Midt i landsbyen lå 6 restauranter på rekke, 5 av dem var drevet av migranter og én drevet av en lokal familie. Alle reklamerte med både lokal og Sichuan-mat (Sichuan er den provinsen de fleste av migrantene i landsbyen kommer fra), hadde ca 5 bord og hadde likt prisnivå. Jeg tilbragte mye tid i disse restaurantene, utover å observere samhandling mellom de ulike familiene telte jeg også kunder på de ulike restaurantene. Det var helt åpenbart en sammenheng mellom eiere og kunder i disse restaurantene; i den lokale restauranten var 41 kunder (66 %) lokale og 21 (33%) migranter, mens i to av restaurantene som var drevet av migranter var henholdsvis 0 av 117 (0%) og 5 av 28 (18 %)

lokale.

En annen metode for å studere samhandling mellom lokale og migranter var å observere folk som handlet i en butikk drevet av en lokal mann. Der telte jeg setninger som ble sagt, og sammenlignet kunder som snakket den lokale dialekten og de som snakket mandarin. Det er selvsagt ingen nødvendig sammenheng mellom disse tallene og det generelle forholdet mellom de lokale og migrantene. I svært stor grad vil lengden på slike samtaler avhenge av tilfeldigheter, for eksempel hva slags varer kunden kjøper. Derfor kommer disse tallene kun til å supplere andre data og forhåpentligvis bidra til nyanser og bredde i analysen.

Etiske implikasjoner

Engelstad peker på problemer knyttet til samtykke når det gjelder forskning om barn (Engelstad, 1998: 434). Barn har ikke mulighet til å skjønne betydningen av et forskningsprosjekt, og sin rolle i det, selv når det forklares for dem, og har derfor behov for, og krav på, spesiell beskyttelse.

Fordi mye av mine studier ble utført på skolen, var et spørsmål som krevde avveining, i hvor stor grad jeg hadde rett til å forske på barn når deres foreldre ikke var til stede og ikke hadde kontroll over hva jeg gjorde. Jeg syntes ikke at skolens tillatelse var tilstrekkelig, samtidig som det var praktisk umulig for meg å innhente tillatelse fra 400 elevers foreldre. I samråd med skolen skrev jeg et brev på lett forståelig kinesisk, som alle elevene fikk med hjem. I brevet forklarte jeg at jeg ville studere forholdet mellom lokale barn og barn av migranter og at hvis de hadde spørsmål eller innvendinger kunne de ta kontakt med meg eller skolen. Jeg har imidlertid ingen garanti for at alle foreldrene fikk brevet, eller at det ble lest. De få reaksjonene jeg fikk var utelukkende positive, og enkelte takket meg for at jeg ville skrive om temaer som opptok dem. Det er imidlertid ikke vanskelig å forestille seg at foreldre ville vært mer motvillige til å formidle eventuell skepsis eller misnøye med mitt prosjekt.

Selv om jeg kommer til å anonymisere landsbyen, vil den være lett gjenkjennelig for spesielt interesserte eller folk som er kjente i området. Det er dessuten mange i Xiamen, blant annet på universitetet, som vet hvor jeg gjorde mitt feltarbeid. Det vil derfor være svært viktig å anonymisere mine informanter. Jeg er imidlertid klar over den begrensede garantien det gir for folks anonymitet å utelate navn. Scheper-Hughes' informanter var i stand til å kjenne igjen både seg selv og andre, på tross av at hun endret alle personnavn (Scheper-Hughes, 2001). Det vil derfor også bli nødvendig med ytterligere grep for å sikre folks anonymitet, for eksempel å endre kjønn, splitte en person i to eller slå to personer sammen. I barnas tilfelle tror jeg verken det blir nødvendig eller forsvarlig å individualisere. I de fleste tilfeller vil hovedformålet være å skildre stemninger eller strømninger og

i mange tilfeller kunne vil jeg kunne utelate individer uten at det innebærer en forringing av analysen. Hvis det skulle bli nødvendig å trekke fram enkeltindivider blant barna, vil det være avgjørende å bruke de grep jeg nevnte over for å sikre deres anonymitet.

Om konflikten og segregering

Skildring av konflikten

Utgangspunktet for valget av konflikten og barnas rolle i den, var at både foreldre, elever og lærere fortalte at migrantbarna ofte ble slått av de lokale barna. Det er selvsagt umulig å konkret vurdere omfanget av dette fenomenet, men blant elevene i 6. klasse oppga 23 av 45 (66%) at de hadde blitt slått av lokale minst en gang. Rektorene ved både den offentlige skolen, der de lokale barna gikk, og den skolen jeg gjorde feltarbeid ved, oppga at de i dette vårsemesteret hadde fått rapportert 5-6 hendelser hvor lokale barn slo migrantbarn. Nyttan av dette tallet er imidlertid begrenset. Det er vanskelig å si hvor stor andel av slike fenomener som blir rapportert, hvor alvorlige hendelsene må være før foreldrene rapporterer dem, og jeg vet ikke om det er de samme hendelsene som har blitt rapportert til begge skolene. Det jeg kan si med sikkerhet er at det, i den grad disse tallene stemmer, i løpet av disse 5 månedene har vært mellom 5 og 12 episoder der migrantbarn blir slått av lokale, som er tilstrekkelig alvorlige til at foreldrene rapporterer dem til en eller begge skolene.

Fordommer:

Migranter om de lokale:

- "De lokale er barbarer (*yeman*) og tyranner (*badao*)". Dette var et typisk svar når jeg spurte hva de syntes om de lokale i landsbyen. Blant andre rektor sa en gang på det daglige morgenmøtet, hvor alle elevene var tilstede, at de lokale var tyranner og så ned på migrantene.
- "De lokales kvalitet (*suzhi*) er svært dårlig, de eier ikke kultur". Det særkinesiske uttrykket *suzhi* er ikke uproblematisk å oversette. Thøgersen skriver at det vanligvis oversettes som kvalitet, og at begrepet er en blanding av utdanning og moral (Thøgersen, 2003). Den amerikanske antropologen Andrew Kipnis har sagt at hans neste prosjekt skal handle om dette begrepet og hva det innebærer (muntlig overføring). For nå nøyer jeg meg å oversette det til "menneskelig kvalitet".
- "Vi liker ikke å ha kontakt med de lokale". På spørsmål om hvorfor de ikke ønsket kontakt fikk jeg ofte som svar av at de lokale var så dårlige mennesker (*suzhi hen di*) at det ville ha dårlig innflytelse på dem; av dårlige folk lærer man dårlige ting, av bra mennesker lærer man bra ting.

En del uttrykte også redsel for å bli slått eller at barna deres skulle bli slått. Noen av barna sa også "Hvordan kan vi ha kontakt med dem? Hvis vi ser på dem, slår de oss." Imidlertid var det flere barn som hadde lokale venner, ca. 1/3 av elevene i 5. klasse, mens jeg ikke traff noen voksne som oppgav at de hadde lokale venner, med unntak av huseieren de leide rom av.

- "De lokale tåler ikke å slite". Denne påstanden var minst like mye stolthet over egen arbeidskapasitet som kritikk av de lokale. Jeg hørte også dette fra en lokal ved en anledning.
- "De lokale er så samlet". Mange uttrykte en frustrasjon eller oppgitthet over at det var umulig å reagere når de ble slått eller utsatt for annen diskriminering fra de lokale. En gang så jeg to lokale gutter på ca 12 år som lekte seg med å slenge en kattunge i bakken gjentatte ganger. Uten å tenke meg om løp jeg bort og kjeftet på dem, og etter kort tid kom flere av lærerne på skolen vår (alle lærerne på skolen var migranter) og sa at de ikke kunne gjøre noe fordi guttene var lokale og de ville få store problemer med familiene til guttene hvis de reagerte.

De lokale om migrantene:

- En lokal venn fortalte meg at hvis de ikke hadde vært samlet, ville migrantene tatt over styringen av landsbyen og de lokale ville forvitret, fordi migrantene var så mye flere enn de lokale.
- Klagen jeg hørte oftest om migrantenes negative påvirkning på samfunnet, var at landsbyen var blitt mer kaotisk og mindre trygg enn før (*zhian luan*). Jeg hørte fra flere at før migrantene kom pleide de aldri å låse husdørene, men nå var det blitt nødvendig. Selv fra politiet hørte jeg dette, og politimesteren i landsbyen fortalte meg at migrantene stod for ca 3 ganger så mye kriminalitet som de lokale. Når jeg spurte hvorfor migrantene var kriminelle fikk jeg av og til høre at deres *suzhi* var for dårlig (selv om mange også sa at migrantene stjal for å overleve).

Mulige årsaker til konflikten:

Problemstilling: Er det noen sammenheng mellom de lokales holdning til utviklingen i landsbyen og aggresjonen mot migrantene?

- Skuffelse over utviklingen blant noen av de lokale, spesielt de som ikke har blitt rike etter industrialiseringen. Mange hadde håpet at utviklingen skulle gi dem jobber og økt materiell levestandard, men dette har ikke skjedd for alle.
- For mange har livet blitt mer komplisert etter utviklingen; det er ikke lenger gitt hva man skal leve av, og forhold mellom folk er ikke så enkle som de var, blant annet grunnet økende økonomiske ulikheter blant folk.
- En opplevelse av "invasjon" og redsel for å "forvitte" og miste kontroll over landsbyen

- Er det mulig å si at migrantene er blitt et bilde på, en manifestering av utviklingen, og dermed et objekt for de følelser og holdninger de lokale måtte ha ovenfor utviklingen og endringene landsbyen har gjennomgått? Kan i så fall noe av forklaringen på aggresjonen noen lokale utviser mot migrantene være at innflytterne, for dem, representerer utviklingen de er skuffet over?

Motstand:

Situasjonen stod for meg som en asymmetri i maktforhold mellom de lokale og migrantene, for eksempel ved at mange migranter sa at de ikke hadde mulighet til å gjøre noe når de ble slått, fordi det var de lokales maktområde (*dipan*). I lys av dette ønsket jeg å se om jeg kunne finne noen eksempler på motstand i Scotts forstand, symbolske former for motstand som blir benyttet når andre måter oppfattes som for farlige (Scott, 1985, 1990). Med symbolsk motstand forstår jeg typer av motstand som ikke tar mål av seg til å endre systemet man opponerer mot, men kun å uttrykke misnøye med det.

Fra elever og rektor ved den offentlige skolen ble jeg fortalt at noen migrantbarn ved flere anledninger hadde stått utenfor den offentlige skolen og ropt skjellsord. Fra noen migrantbarn fikk jeg høre at de pleide å rope skjellsord etter de lokale barna fra skolebussen. Ved to anledninger så jeg bussjåfører, som var migranter, kritisere eller gjøre narr av mandarinnivået til lokale passasjerer. I følge Scott er et kjennetegn ved symbolsk motstand at utøverne sikrer seg trygghet ved å opptre i grupper og at handlingene er av en svært kortvarig karakter. Alle de tre overnevnte eksemplene mener jeg kan være uttrykksformer for motstand som er preget av ett eller begge disse særtrekkene og passe inn i en slik beskrivelse.

Tuastad beskriver i sin studie av palestinske flyktninger i Jordan hvordan uttrykksformer for motstand fungerer som en renselsesprosess, der palestinerne får utløp for frustrasjoner over sin situasjon i sitt nye hjemland. Gleden, latteren og stoltheten i ansiktene og stemmene til migrantbarna, da de fortalte meg om hvordan de skjelte ut de lokale barna, får meg til å tro at slike handlinger kan være kjærkomne utløp for frustrasjon over en situasjonen, som mange synes er urettferdig og opplever seg maktesløse ovenfor.

Hvordan takler foreldrene konflikten vis-a-vis barna?

Problemstilling: Hvilken rolle spiller migrantforeldre i prosessen der barna tilpasser seg sitt nye hjemsted?

- Hvordan kommuniserer de til barna sine om sitt nye hjemsted?
- I hvilken grad og på hvilke måter hjelper foreldre sine barn å tilpasse seg sitt nye hjemsted?

Fra både foreldre og barn fikk jeg høre historier om redsel og usikkerhet i forhold til livet i Xinan. Mange foreldre føler seg lite kjente og utrygge på det nye stedet; de kjenner færre folk enn hjemme og mange har bare den nærmeste familie, i motsetning til hjemme der de har mange kontakter (slik de lokale i Xinan har). Mitt inntrykk er at denne usikkerheten forsterkes eller opprettholdes av signaler fra skolen om barbariske lokale.

Måten mange foreldre takler denne mangelen på trygghet på barnas velferd og trygghet i Xinan, er å nekte eller begrense barnas adgang til å være utendørs når de vil og leke med hvem de vil. Under en spørreunde i 5. klasse oppga 1/3 av elevene at de ikke fikk lov til å leke med de lokale barna. 18 av elevene sa at foreldrene hadde sagt at de lokale var enten tyranniske eller barbariske, mens 16 sa at de ikke hadde hørt det. Disse fenomenene ble også bekreftet både gjennom samtaler med foreldre og barn, stiler og CAT-testing.

Ved en anledning snakket jeg med en familie med to døtre, som hadde bodd i Xinan i 2 år, om livet i landsbyen. Den yngste datteren begynte skildringen med å si at landskapet var penere i Xinan enn på deres hjemsted, og ble raskt avbrutt av faren som irettesatte henne og sa at det var penere på deres hjemsted.

Barnas tilpasning og liv i Xinan:

Mange barn ble altså frarådet eller nektet å delta i livet i landsbyen utover skolen. En konsekvens av dette var at flere hadde problemer med å finne seg til rette i Xinan. Flere skildret hvordan de ikke hadde noen venner, mange av de som hadde venner kjedet seg likevel etter skoletid og i helgene fordi foreldrene ikke lot dem gå ut alene. Dette kom fram både gjennom samtaler med barna, CAT-testing og stiler elevene skrev.

Selv om mange foreldre og skolen tilsynelatende ikke bidro til barnas integrering i Xinan, fant jeg eksempler på tilpasning. Et eksempel så jeg da det ble arrangert en parade gjennom landsbyen hvor en statue av den lokale guden skulle vises fram og bli vist landsbyen. Guden var en lokal lege som har fått status som gud. Kun lokale deltok i opptoget og det var bare lokale tilskuere som hyllet guden ved å tenne kinaputter, sette ut mat, be o.s.v. Dette baserer jeg på det jeg så selv og det andre lokale fortalte meg. Jeg merket meg at da opptoget gikk gjennom områder hvor det bodde migranter stod de voksne og observerte med en blanding av skepsis, distanse og uinvolverthet. Flere fortalte meg i for- og etterkant at de følte at paraden ikke hadde noe med dem å gjøre. Det var derimot flere barn som fulgte de lokale og ba til guden.

Mens foreldre ofte utelukkende pekte på de negative sidene ved Xinan og de positive sidene ved hjemstedene sine, trakk barna i noe større grad fram de positive sidene ved livet i Xinan (selv om de også hadde et overveiende negativt syn på å bo i Xinan). De fortalte at de syntes skolen var bedre i Xinan enn hjemme (jeg har selvsagt ingen mulighet til å vite hva de ville sagt hvis jeg ikke hadde vært lærer ved skolen), at mange ting var mer praktisk, *fangbian*, enn på hjemstedet, for

eksempel at det fantes mange butikker, samt at det var renere. Betydelig flere barn enn voksne fortalte også at de hadde lokale venner.

Min foreløpige hypotese er at foreldre ikke i noen betydelig grad hjelper barna å tilpasse seg livet på deres nye hjemsted, og i verste fall forhindrer integrering ved å advare mot eller nekte dem å delta i livet i landsbyen, gå ut eller få seg lokale venner.

Litteratur

2000 nian di wu ci quan guo ren kou pu cha zhu yao shu ju, Beijing Shi : Zhongguo tong ji chu ban she, 2001.

Denzin, Norman K., 1989: "Ch. 10: Strategies of Multiple Triangulation" in *The Research Act. A Theoretical Introduction to Sociological Methods*, Prentice Hall, Inc.

Dutton, Michael, 1998: *Streetlife China*, Cambridge University Press, Cambridge

Engelstad, Fredrik, 1998: "Kap. 20: Forskningsetikk" in *Samfunn og vitenskap*, Ad Notam Gyldendal AS

Hollan and Wellenkamp, 1994: *Contentment and Suffering – Culture and Experience in Toraja*, Columbia University Press, New York

Human Rights in China, 2002: Institutionalized Exclusion – The Tenuous Status of Internal Migrants in China's Major Cities

Jun Jing, 2000 (ed): *Feeding China's Little Emperors – Food, Children and Social Change*, Stanford University Press

Lonner, W.,1990: "An Overview of Cross-Cultural Testing and Assessment", in R. W. Brislin, *Applied cross-cultural psychology*, SAGE, Newbury Park

Potter, Sulamith Heins & Jack M., 1990: *China's Peasants – the Anthropology of a Revolution*, Cambridge University Press, Cambridge

Scheper-Hughes, Nancy, 2001: *Saints, Scholars and Schizophrenics – Mental Illness in Rural Ireland*, University of California Press, Berkeley and Los Angeles

Scott, James, 1985: *Weapons of the Weak – Everyday Forms of Peasant Resistance*, Yale University Press, New Haven and London

-----1990: *Domination and the Arts of Resistance*, Yale University Press, New Haven and London

Thøgersen, Stig: “Parasites or Civilisers: The Legitimacy of the Chinese Communist Party in Rural China”, I *China: An International Journal* 1,2 (sep 2003)

Tuastad, Dag: “The Political Role of Football for Palestinians in Jordan” i *Entering the Field. New Perspectives on World Football*, Bergh Publisher: Oxford, 1997